

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก อรรถวุฒิ มิ่งมิตร
เรื่อง การปรับโครงสร้างองค์การ : ศึกษาเฉพาะกรมดุริยางค์ทหารบก
วันที่ 4 กรกฎาคม 2560 **จำนวนคำ** : 5,381 **จำนวนหน้า** : 15
คำสำคัญ การปรับปรุงโครงสร้างองค์การ, กรมดุริยางค์, กองทัพบก
ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

ในปัจจุบันกรมดุริยางค์ทหารบกมีภารกิจเพิ่มขึ้นมากกว่าในอดีตที่ผ่านมาเป็นจำนวนมาก การจัดส่วนราชการของหน่วย หลังจากการยกฐานะหน่วย ระดับกอง เป็นกรมยังไม่สมบูรณ์ และเกื้อกูลต่อการรองรับภารกิจ ความเจริญก้าวหน้าของกำลังพลในระดับผู้บริหารและนายทหารชั้นประทวนมีข้อจำกัด

ในฐานะหน่วยขึ้นตรงกองทัพบกและหัวหน้าเหล่าสายวิทยาการจำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยให้เหมาะสม มีแนวทางความเจริญก้าวหน้าให้กับกำลังพลในเหล่า มีการจัดส่วนราชการให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานในปัจจุบันและเพิ่มคุณภาพในการแสดงดนตรีอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม

ABSTRACT

AUTHOR: Col Attawut Mingmit

TITLE: The Study in Organization Restructuring

DATE: 4 July 2017 **WORD COUNT:** 5,381 **PAGES:** 15

KEY TERMS: Restructuring, Organization, Department of Orchestra, Army

CLASSIFICATION: Unclassified

At the present, The Royal Thai Army Band Department's missions has more increased than the past. The Organization of the unit after restructured does not support to the missions. The growth of personnel at executive level and noncommissioned officer are limited.

As the Organic to the Army, and also Head of the Band corps, the unit need to restructuring accordingly with the progress to the Army Band corps appropriately, as well as the organization of the government in accordance with current working. Enhance the quality of the music performances.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเอกสารเรื่องการปรับโครงสร้างองค์การ : ศึกษาเฉพาะกรม
ดุริยางค์ทหารบกฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก พันเอก พิศณุ คงเมือง
อาจารย์ที่ปรึกษา และพลตรี กฤษดา สาริกา เจ้ากรมดุริยางค์ทหารบก ผู้ซึ่งกรุณาให้
เกียรติเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา กำหนดกรอบแนวทางนโยบายในการปรับโครงสร้าง
หน่วย นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ พันเอก สมเกียรติ จุลโอภาส ผู้อำนวยการกองดุริยางค์
สำนักสวัสดิการทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย นาวาเอก ภาสกร สุวรรณพันธ์ ผู้บังคับ
กองดุริยางค์ทหารเรือ นาวาอากาศเอก สาธิต มีชูโภชน์ กองดุริยางค์ทหารอากาศ และ
เพื่อนนักศึกษาวิทยาลัยการทัพบกชุดที่ 62 ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาในการ
รวบรวมข้อมูล ทำให้การทำวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดี

การปรับโครงสร้างองค์การ : ศึกษาเฉพาะกรมดุริยางค์ทหารบก

กรมดุริยางค์ทหารบก เป็นหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก และเป็นเหล่าสายวิทยาการ เหล่าหนึ่งของกองทัพบก โดยมีการจัดหน่วยตาม อัตราเฉพาะกิจ หมายเลข 4800 มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ แนะนำ กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการดนตรี การฝึกศึกษา วิทยาการ การพัฒนาการดนตรี และปฏิบัติการแสดงดนตรี ของกองทัพบก โดยมีเจ้ากรมดุริยางค์ทหารบก เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

และในฐานะเป็นหน่วยปฏิบัติด้านการดนตรีหลักของ กองทัพบก กรมดุริยางค์ทหารบก จึงได้รับการกิจในการจัดวงดนตรี เพื่อสนับสนุนภารกิจต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ อย่างต่อเนื่องทุกปี โดยเฉพาะภารกิจสำคัญที่จะต้องปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารอื่นๆ ประจำปี ซึ่งจะต้องใช้การสนธิกำลังจากกำลังพลเหล่าทหารดุริยางค์ ในสังกัดมณฑลทหารบก และหน่วยขึ้นตรงกองทัพบกมาสนับสนุนภารกิจดังกล่าว และจากภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยตามที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ในภาพรวมของกรมดุริยางค์ทหารบกในปัจจุบัน จะมีภารกิจเพิ่มขึ้นมากกว่าในอดีตที่ผ่านมาเป็นจำนวนมาก²

เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2558³ กระทรวงกลาโหม ได้อนุมัติให้ยกฐานะหน่วยจาก กองดุริยางค์ทหารบก เป็น กรมดุริยางค์ทหารบก ตามอัตราเฉพาะกิจ หมายเลข 4800 โดยเป็นหน่วยขึ้นตรง กองทัพบก มีฐานะเป็นกรมฝ่ายกิจการพิเศษ อยู่ในส่วนบัญชาการ มีภารกิจ และหน้าที่ กล่าวคือ การวางแผน อำนวยการ แนะนำ กำกับการ และดำเนินการฝึกศึกษา การดนตรี รวมทั้งการปฏิบัติการแสดงดนตรี โดยมีเจ้ากรมดุริยางค์ทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

โครงสร้างการจัดหน่วยในปัจจุบัน

โครงสร้างการจัดหน่วยของกรมดุริยางค์ทหารบก กองทัพบกได้ออกคำสั่งให้ใช้ตั้งแต่ปี 2513 เป็นต้นมา และมีการแก้ไข 2 ครั้ง ครั้งแรกเมื่อ ปี พ.ศ.2542⁴ มีการจัดส่วนราชการ แบ่งออกเป็น 3 แผนก 1 โรงเรียน ประกอบด้วย แผนกดนตรี แผนกวิทยาการ แผนกบริการ และโรงเรียนดุริยางค์ และได้มีการปรับปรุงแก้ไขในครั้งที่สอง โดยการยกฐานะหน่วยจาก กองดุริยางค์ทหารบก เป็น กรมดุริยางค์ทหารบก เมื่อ 1 เมษายน 2558 โดยมี

การแบ่งส่วนราชการต่างๆ ที่เป็นหน่วยขึ้นตรง ซึ่งแตกต่างจาก การปรับโครงสร้างในครั้ง
แรก แบ่งออกเป็น 3 กอง 1 แผนก และ โรงเรียน ประกอบด้วย⁵ กองบัญชาการ,
กองดนตรี, กองวิทยาการ, แผนกบริการ และโรงเรียนดุริยางค์ทหารบก มีรายละเอียดและ
หน้าที่สำคัญ กล่าวคือ

กองบัญชาการ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และกำกับการ ในเรื่องต่างๆ
ที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของกรมดุริยางค์ทหารบก

กองดนตรี มีหน้าที่ปฏิบัติการแสดง ดนตรีสากล โยธวาทิต ทัศนตรี และดนตรีไทย

กองวิทยาการ มีหน้าที่ศึกษาค้นคว้า และพัฒนาวิทยาการดนตรี ให้คำแนะนำเกี่ยวกับ
วิทยาการดนตรีสากล ดนตรีไทย ตลอดจนการประพันธ์เพลง และการเรียบเรียงเสียง
ประสาน เพื่อใช้ในกิจการดุริยางค์ของกองทัพบก รวมทั้งการดำเนินการพิพิธภัณฑน์ดนตรี
ห้องสมุด

แผนกบริการ มีหน้าที่ให้บริการในเรื่องที่เกี่ยวกับการสวัสดิการ การซ่อม บำรุง
การขนส่ง การเลี้ยงดู และการรักษาความปลอดภัย

โรงเรียนดุริยางค์ มีหน้าที่ดำเนินการฝึก และศึกษาวิชาการดนตรีให้กับกำลังพล เหล่า
ทหารดุริยางค์ รวมทั้งนักเรียนดุริยางค์ของกองทัพบก

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหน่วย

ภายหลังการปรับโครงสร้างของกรมดุริยางค์ทหารบก เมื่อ ปี พ.ศ.2558 และจากการแก้ไข
โครงสร้างหน่วยทั้ง 2 ครั้งที่ผ่านมา นั้น อาจมองว่าแทบไม่ส่งผลต่อโครงสร้างการจัดส่วน
ราชการเดิมของหน่วยมากเท่าใดนัก ทั้งนี้ เนื่องจากหน่วยได้รับมอบงานด้านธุรการกำลังพล
และการส่งกำลังบำรุงคืนจาก กรมสวัสดิการทหารบก ในฐานะหน่วยรับการฝากการบังคับ
บัญชา กลับมาบริหารจัดการในฐานะเป็นหน่วยขึ้นตรง และหัวหน้าเหล่าสายวิทยาการ
ดุริยางค์ อันจะส่งผลให้ หน่วยต้องสามารถบริหารจัดการหน่วย/เหล่า ได้อย่างมีเอกภาพ
และมีประสิทธิภาพ อีกทั้งปริมาณงานและความรับผิดชอบของหน่วยเพิ่มขึ้น ในขณะที่
อัตรากำลังพลของหน่วยยังคงเดิม⁶

การปฏิบัติงานด้านการแสดงดนตรียังคงต้อง สนธิกำลัง ระหว่างส่วนราชการภายใน และ นักเรียนดุริยางค์ทหารบก อย่างต่อเนื่อง

ความเจริญก้าวหน้าของกำลังพลภายในเหล่า เช่นการครองยศของนายทหารประทวนที่ใช้เวลานาน ในการปรับขึ้นครองอัตราสูงขึ้น เนื่องจากไม่มีอัตรารองรับ รวมถึงขึ้นเงินเดือนที่เพิ่มขึ้นของกำลังพลที่ไม่สามารถปรับได้ด้วยข้อจำกัดของกำลังพล ทั้งนี้รวมถึงตำแหน่งของผู้บริหารระดับสูง ที่มีอย่างจำกัด ทำให้เกิดความแออัดของกำลังพลที่จะปรับขึ้นครองอัตราสูงขึ้นอีกด้วย

โครงสร้างของหน่วยที่ได้รับการปรับนั้น เป็นการปรับตำแหน่งของผู้บริหารระดับสูง กล่าวคือ เป็นการปรับตำแหน่งของผู้บังคับหน่วย ให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นเป็นเจ้ากรมดุริยางค์ อัตรापลตรี ปรับตำแหน่งรองผู้บังคับหน่วย เป็นรองเจ้ากรมดุริยางค์ อัตรापันเอก (พิเศษ) และรองผู้บังคับกองโรงเรียน เป็น รองผู้บัญชาการโรงเรียนดุริยางค์ อัตรापันเอก (พิเศษ)⁷ และส่วนราชการของหน่วยขึ้นตรง เป็นหน่วยระดับกองที่ยังไม่สมบูรณ์ นั้น มีการปรับหน่วยขึ้นตรงจากแผนกดนตรี, แผนกวิทยากร, แผนกการศึกษา ที่มีหัวหน้าแผนก ในอัตราพันโท เป็นตำแหน่งหัวหน้ากอง ในอัตราพันเอก แต่การจัดส่วนราชการของแผนกบริการ ตำแหน่งหัวหน้าแผนกบริการ ยังคงในอัตราพันโทเดิม

ข้อจำกัดของโครงสร้างหน่วยที่ยังไม่สมบูรณ์

โครงสร้างของกรมดุริยางค์ทหารบก ณ ปัจจุบัน ยังไม่สมบูรณ์ กล่าวคือ การจัดส่วนราชการในสำนักงานผู้บังคับบัญชา ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายกิจการพิเศษ และส่วนการศึกษา ให้สอดคล้องกับอัตราที่ได้รับอนุมัติตาม อัตราเฉพาะกิจ ยังไม่สามารถดำเนินการได้ ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยต้องปฏิบัติตามนโยบายการปรับลดอัตรา และโครงสร้างกองทัพบก ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. ด้านการจัดส่วนราชการ

- 1.1 ในฐานะหัวหน้าเหล่าสายวิทยากรของกองทัพบก ที่จะต้องกำกับดูแล หมวดดุริยางค์ที่ประจำอยู่ในหน่วยทหารทั่วประเทศ จำนวน 40 หน่วยนั้น ปัจจุบัน ยังไม่มีกองแผนและโครงการ ที่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยการหลักของหน่วย ที่จะช่วยทำหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการ และดำเนินการในด้านกำลังพลทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค งานด้านการข่าว การฝึกศึกษา การส่งกำลังงานกิจการพลเรือนที่ปฏิบัติงานร่วมกับพลเรือน และงานสารบรรณ รวมทั้ง

รับผิดชอบโครงการและงบประมาณ และระบบสารสนเทศของกรมดุริยางค์ทหารบก

- 1.2 หน่วยขึ้นตรงของหน่วย ในหน่วยงานแผนกบริการ ยังไม่ได้รับการยกฐานะหน่วยเป็น ระดับกอง เช่นเดียวกับกองดนตรี กองวิทยากร และกองการศึกษา ในการปรับโครงสร้างที่ผ่านมา แต่มีภาระและความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นตามระดับของหน่วยบังคับบัญชา และในหน่วยงานของแผนกบริการนั้น ยังขาดแผนก ส่งกำลัง และซ่อมบำรุง ที่ทำหน้าที่ วางแผน ประสานงาน กำกับดูแลเกี่ยวกับกิจการส่งกำลังบำรุง ให้กับหน่วย อีกด้วย
 - 1.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบ งานสารบรรณของหน่วย ที่ทำหน้าที่ วางแผน ประสานงาน และกำกับดูแลเกี่ยวกับงานสารบรรณของหน่วย ไม่มีตามโครงสร้าง ทั้งนี้หน่วยได้แก้ปัญหาด้วยการ แบ่งส่วนราชการภายในของฝ่ายกำลังพล ให้ทำหน้าที่ในด้านของงานสารบรรณขึ้นเพื่อให้การทำงานของหน่วยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
 - 1.4 ฝ่ายกิจการพิเศษ ที่ทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานส่งกำลังบำรุงด้านสายพลธิการ ด้วยการกำหนดความต้องการ จัดหา เก็บรักษา แจกจ่าย และซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์ในอัตราสิ่งอุปกรณ์และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ยังคงไม่มี ปัจจุบันมีเพียงฝ่ายพลธิการที่หน้าที่ดังกล่าว
 - 1.5 หน่วยงานที่ดูแลเรื่องการเงินของหน่วย มีหน้าที่ ปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการเงิน อำนวยการ กำกับการ และปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการ เบิก-รับ-จ่าย การเก็บรักษาเงิน การบัญชีเงินทั้งปวง ให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ควบคุมการเบิก-รับ-จ่าย ให้เป็นไปตามระบบงบประมาณเป็นเพียงฝ่ายการเงิน เมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยที่มีโครงสร้างการจัดเป็นกรมแล้ว ควรจัดส่วนราชการเป็นแผนกการเงิน
2. ด้านกำลังพล
- 2.1 หน่วยไม่มีอัตราของผู้บริหารระดับสูง ในอัตรา พันเอกพิเศษ ของผู้บังคับ หน่วยขึ้นตรงเพื่อรองรับความเจริญก้าวหน้าภายในหน่วย
 - 2.2 หน่วยไม่มีอัตรานายทหารปฏิบัติการประจำหน่วย (นบก.) เช่นเดียวกับกรมฝ่ายกิจการพิเศษอื่น ๆ ที่มีฐานะเป็นหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก และเป็นกรมฝ่ายกิจการพิเศษ เพื่อสามารถรองรับความเจริญก้าวหน้าของกำลังพลในชั้นยศ พันเอก ที่มี การครองอัตราและครองยศ ครบวาระ
 - 2.3 หน่วยไม่มีอัตราประจำกรมในทุกชั้นยศรองรับกำลังพลที่มีปัญหาในการปฏิบัติราชการเข้ามาประจำหน่วย โดยเฉพาะกำลังพลเหล่าทหารดุริยางค์ของหน่วยในเหล่าสายวิทยากร ที่หน่วย ต้นสังกัดส่งตัวคืนเหล่า

2.4 ยอดกำลังพลของนายทหารประทวนที่ปฏิบัติภารกิจด้านดนตรีไม่เพียงพอ อันมีสาเหตุจากการปรับลดอัตรากำลังพลของนายทหารชั้นประทวนฯ ตามนโยบายกองทัพบก ที่ผ่านมาเมื่อ ปี 2555 ถึง 2559 ให้คงอัตรา 75% นั้นหน่วยได้แก้ปัญหาด้วยการใช้การสนธิกำลังพล นักดนตรีในแต่ละวง ร่วมปฏิบัติภารกิจ รวมถึงการใช้กำลังพลนักเรียนดุริยางค์ทหารบก ร่วมปฏิบัติภารกิจอย่างต่อเนื่อง

แนวความคิดเกี่ยวกับการศึกษาองค์การ

“องค์การเป็นกระบวนการในการจัดระเบียบบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ให้มาร่วมทำงาน เพื่อตอบสนองความต้องการและเป้าหมายของแต่ละบุคคลที่เป็นสมาชิก ทั้งนี้ในการมารวมตัวดังกล่าวต้องมีการจัดระเบียบ การติดต่อ ปะทะ สัมผัสและแบ่งงานกันทำ เพื่อลดความซ้ำซ้อน และมีการประสานประโยชน์ของแต่ละบุคคลด้วย”⁹

นอกจากนี้ การจัดองค์การหมายถึง “ความพยายามที่ผู้บริหารกำหนดโครงสร้างขององค์การที่สามารถ เอื้ออำนวยให้แผนที่จัดทำไปสู่สัมฤทธิ์ผลที่ปรารถนา”¹⁰ และในการจัดองค์การหากมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะขององค์การย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การทำงานดำเนินการไปด้วยความสำเร็จดี มีความประหยัด และคุ้มค่าไม่เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนและความล่าช้า มีการพัฒนาและเจริญเติบโต ทำให้สมาชิกเกิดการร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน และมีขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน¹¹

หน้าที่ของการจัดองค์การนั้นเป็นการกำหนดโครงสร้างที่เหมาะสม เพื่อให้กิจกรรมบรรลุเป้าหมาย โดยทั่วไปโครงสร้างขององค์การจะแสดงออกมาในรูปของแผนภูมิองค์การ (Organization Chart) และยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ด้านอำนาจหน้าที่ (Authority) และความรับผิดชอบ (Responsibility) ระหว่างงานด้านต่างๆ ในองค์การ

“โครงสร้างองค์การเปรียบเหมือนจุดสรุปของวิธีการแบ่งงานกันทำอย่างชัดเจนแน่นอน และเป็นสิ่งที่กำหนดวิธีการ ประสานงานระหว่างงานต่างๆ”¹² ดังนั้น พอจะสรุปได้ว่า โครงสร้างขององค์กร คือแผนภูมิขององค์การที่แสดงให้เห็นถึงกิจกรรมและความสัมพันธ์ในด้านอำนาจและหน้าที่ ในลักษณะต่างๆของหน่วยงานในองค์การ

องค์ประกอบที่สำคัญของโครงสร้างองค์การ

ในเรื่องของโครงสร้างองค์การนั้น นักวิจัยได้กล่าวไว้ว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ด้าน¹³ คือ

1. ด้านความซับซ้อนของโครงสร้างองค์การ (complexity) หมายถึง มีความหลากหลายและแตกต่างกันของงานต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในองค์การ โดยส่วนต่างๆ เหล่านี้คือการแบ่งงานกันทำตามความถนัด มีการแบ่งชั้นบังคับบัญชาสูงต่ำภายในองค์การ และรวมไปถึงการกระจายรูปแบบของหน่วยต่าง ๆ ขององค์การออกไปตามพื้นที่ภูมิศาสตร์ ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ 3 ประการ คือ
 - 1.1 การแจกแจงตามแนวนอน ได้แก่การแบ่งงานกันทำตามความถนัด และการแบ่งออกตามแผนกงาน
 - 1.2 การแจกแจงงานตามแนวตั้ง ได้แก่ จำนวนลำดับชั้นของการบังคับบัญชา ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับช่วงของการควบคุม
 - 1.3 การแจกแจงตามลักษณะที่ตั้ง ได้แก่ การขยายงานขององค์การไปตั้งอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ
2. ด้านของการจัดรูปแบบทางการ (Formalization) หมายถึง ขนาดความมากน้อยขององค์การในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดกฎเกณฑ์ และวางระเบียบแบบแผนต่างๆ เพื่อใช้ในการกำหนดพฤติกรรมของพนักงานให้พึงต้องปฏิบัติภายใต้กรอบระเบียบที่วางไว้
3. ด้านของการรวมศูนย์อำนาจ (Centralization) หมายถึง การพิจารณาถึงอำนาจการตัดสินใจต่างๆที่มีการรวบรวมเอาไว้ในศูนย์กลาง ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในองค์การจะมีทิศทางไหลไปในทางเดียวกันคือ การไหลหรือการนำเสนอเรื่องขึ้นในระดับที่อยู่สูงขึ้นไปในองค์การเพื่อให้ผู้บริหารในระดับสูงพิจารณา

สำหรับในยุคปัจจุบันองค์การต่าง ๆ ที่มีขนาดใหญ่ขึ้นจะมีการกระจายการตัดสินใจ มิให้กระจุกอยู่ในจุดศูนย์กลางในระดับสูง ภายใต้โครงสร้างที่เป็นไปในแนวกระจายอำนาจนี้ อำนาจหน้าที่จะถูกผลักลงไปในระดับข้างล่างตามสายงาน เพื่อให้หัวหน้าส่วน ระดับต่างๆ เป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องที่ต้องปฏิบัติ ทั้งนี้ก็เพื่อประสิทธิภาพขององค์การที่เกิดขึ้นนั่นเอง

สิ่งกีดขวางที่ทำให้ต้องปรับปรุงโครงสร้างขององค์การ

การจัดโครงสร้างขององค์การหนึ่งในระยะใดระยะหนึ่ง ย่อมเหมาะสมกับสภาพต่างๆ ในระยะเวลานั้น เป็นสำคัญ และการที่จะทราบว่าเมื่อใดควรจะต้องปรับปรุงโครงสร้างขององค์การนั้น จะมีแรงดันที่ทำให้ต้องปรับปรุงโครงสร้างขององค์การ¹⁴ โดยพิจารณาจาก

สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลกระทบต่อให้ต้องปรับโครงสร้างเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง การขยายกิจการไปทำด้านอื่น

กล่าวคือ เมื่อกิจการขยายตัวมากขึ้นก็จะปรับโครงสร้างตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นมา การขยายตัว เมื่อองค์กรขยายตัวมากขึ้นต้องมีการขยายบทบาทและขอบเขตของการบริหาร บางครั้งอาจมีการเพิ่มสายการบังคับบัญชา ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กรในลักษณะรวมอำนาจการตัดสินใจมากขึ้น บุคลากร หากพนักงานมีระดับการศึกษาสูงขึ้นมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นและมีส่วนในการปฏิบัติงานมากขึ้น ก็จะมีผลต่อการปรับโครงสร้าง

นอกจากนี้ เมื่อมีความกดดันดังกล่าวตามที่กล่าวมาแล้ว เกิดขึ้น ก็ถึงเวลาที่จะพิจารณาว่า ควรมีการปรับโครงสร้างองค์กรหรือไม่ โดยปกติแล้วจะมีสิ่งบอกเหตุเตือนให้เห็นเพื่อเป็นสัญญาณเตือนว่า ต้องมีการปรับปรุงโครงสร้าง¹⁵ เช่น ปริมาณงานล้น การบูรณาการที่เกิดจากความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารหรือระหว่างหน่วยงาน นวัตกรรม ที่องค์กรไม่สามารถคิดค้นสิ่งใหม่ๆ หรือยอมรับความคิดเห็นใหม่ๆ จากภายนอก การควบคุม ที่มีปัญหาและการวางแผนเนื่องจากผู้ปฏิบัติงานไม่ทราบหน้าที่และความรับผิดชอบของตัวเอง และการถอนตัวออกจากงานที่มีปัญหาจากการลาออก การขาดงาน และการแสดงความไม่ใส่ใจต่องาน

จากทฤษฎีที่กล่าวมาในเรื่องของการจัดองค์กร โครงสร้างองค์กรนั้นจะเห็นได้ว่าการจัดองค์กรที่เหมาะสมผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนด นโยบาย โครงสร้าง เพื่อให้เอื้ออำนวย และเกิดประโยชน์ต่อการบริหารงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงโครงสร้างขององค์กรนั้น จะมีส่วนประกอบในเรื่องของความซับซ้อน รูปแบบ และการรวมศูนย์อำนาจในการตัดสินใจ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานตลอดจนความสัมพันธ์ของงานแต่ละงาน

โครงสร้างขององค์กรตามหลักทฤษฎี

โครงสร้างขององค์กร ในส่วนราชการของกรมดุริยางค์ทหารบกนั้น วิเคราะห์แล้วจัดอยู่ในโครงสร้างที่เป็นรูปแบบ มีความซับซ้อนภายในองค์กร มีการจัดส่วนราชการอย่างเห็นได้ชัดเป็นรูปธรรม ดังนี้

การจัดตามแนวตั้ง¹⁶ ที่มีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน ควบคุมการทำงานของแต่ละ กองแผนก และฝ่าย ผสมกับการจัดโครงสร้างตามแนวนอนของหน่วยขึ้นตรงของกองดนตรี¹⁷ ที่เป็นส่วนราชการหลักในการปฏิบัติภารกิจการแสดงทางดนตรี มีการแบ่งงานกันทำตามความถนัดของแต่ละวงที่ประกอบด้วยวงโยธวาทิต (สำหรับพิธีการทางทหาร ทั้งราชพิธีและรัฐพิธี) วงดนตรีสากล (วงออร์เคสตรา ในรูปแบบการแสดงคอนเสิร์ต) วงหัดดนตรี (สำหรับงานรื่นเริงและงานเต้นรำ) และวงดนตรีไทย (สำหรับพิธีการทางศาสนา)

และตามทฤษฎีในเรื่องของความกดดันที่จะต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างหน่วย อันมีสาเหตุมาจากปริมาณงานล้น การบูรณาการ นวัตกรรม หรือการควบคุมต่างๆ นั้น หน่วยได้พิจารณา จากปริมาณงานในรอบปีที่เพิ่มขึ้น¹⁸ การบูรณาการหน่วยงานที่มีการทำงานในลักษณะเดียวกัน เข้าด้วยกัน รวมถึงการที่หน่วยได้รับโครงสร้างอาคารใหม่ จึงทำให้ต้องปรับการจัดส่วนราชการที่มีอยู่เดิมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยได้เพิ่มส่วนราชการภายใน¹⁹ จากเดิมที่มีเพียง กองดนตรี กองวิทยากร แผนกบริการ และโรงเรียนดุริยางค์ทหารบก ในอัตราการจัดขึ้นใหม่เพื่อให้รองรับกับการทำงานในรูปแบบโครงสร้าง ทั้งแนวตั้ง และแนวนอน ดังนี้²⁰

การจัดโครงสร้างแบบแนวตั้งในส่วนกองบัญชาการได้จัดตั้งตอนสารสนเทศ เพื่อวางแผนประสานงาน กำกับดูแลเกี่ยวกับการผลิตและสนับสนุนฐานข้อมูลสารสนเทศ, จัดตั้งฝ่ายส่งกำลังบำรุง ทำหน้าที่ วางแผน ประสานงานและกำกับดูแลเกี่ยวกับกิจการส่งกำลังบำรุง จัดให้มีตอมบันทึกเสียงและเรียบเรียงเสียงประสานในกองวิทยากร สำหรับการบันทึกเสียง และการเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลง สนับสนุนหน่วยงานและตามนโยบาย

สำหรับโรงเรียนดุริยางค์ทหารบก ได้จัดตั้งแผนกเตรียมการ ซึ่งเดิมมีเฉพาะ แผนกการศึกษา และกองร้อยนักเรียน เท่านั้น พร้อมกันนี้ได้จัดตั้งสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาและดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามแผนงาน อย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังจัดให้มีตอมประเมินผลและสถิติสำหรับรายงานผลและสถิติการศึกษาทุกหลักสูตร

การจัดโครงสร้างแนวนอนที่จัดในส่วนของกองดนตรี นั้น²¹ ได้จัดตั้งตอมนักร้อง และการแสดงสนับสนุนด้านการขับร้องเพลงให้แก่ วงดนตรีที่ไปปฏิบัติภารกิจของกองดนตรี จัดตั้งตอมเครื่องเสียง ที่คัดเลือกนักดนตรี ที่มีความรู้ ความถนัดและประสบการณ์ มาทำ

หน้าที่ เจ้าหน้าที่เครื่องเสียง และจัดให้มีตอนประสานงานการดนตรี สำหรับเป็นหน่วยงานที่รับภารกิจงานด้านการแสดงดนตรี จาก หน่วยงานภาครัฐและเอกชน

โครงสร้างการทำงานขององค์การที่ดีนั้น จะส่งผลดีในเรื่องของการทำงานที่มี การกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบชัดเจน แสดงให้เห็นถึงการติดต่อสื่อสาร และการประสานงานในการร่วมกิจกรรม และบุคคลประเภทต่างๆ เข้าด้วยกัน มีการกำหนดการตัดสินใจให้แก่ฝ่ายบริหารระดับสูงในองค์การเกี่ยวกับงานด้านต่างๆ ที่จะดำเนินการ

สามารถติดตามผลงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้สะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง²² สามารถเห็นและควบคุมความสัมพันธ์และอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ รวมทั้งอาจกระตุ้นเตือนการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุง หน่วยงานให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างถูกต้องตำแหน่งหน้าที่อีกด้วย

เปรียบเทียบโครงสร้างการจัด กองดุริยางค์เหล่าทัพ

การเปรียบเทียบโครงสร้างการจัดหน่วย ของกองดุริยางค์เหล่าทัพ วงดุริยางค์ของมิตรประเทศ และวงดุริยางค์ ในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับโครงสร้างของหน่วย มีดังนี้

กรมดุริยางค์ทหารบก มีผู้บังคับหน่วยอัตราชั้นยศ พลตรี มีการจัดส่วนราชการ แบ่งออกเป็น กองบัญชาการ กองดนตรี กองวิทยากร แผนกบริการ และโรงเรียนดุริยางค์ เป็นหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก กำกับดูแลหมวดดุริยางค์ที่ปฏิบัติหน้าที่ ในพื้นที่ มณฑลทหารบก และหน่วยขึ้นตรงกองทัพบกทั่วประเทศ 40 หน่วย

กองดุริยางค์ทหารเรือ ฐานทัพเรือกรุงเทพ มีผู้บังคับหน่วยอัตรา นาวาเอก (พิเศษ) มีการจัดส่วนราชการแบ่งออกเป็น แผนกธุรการ แผนกวิทยากร แผนกดนตรี แผนกสนับสนุน และโรงเรียน เป็นหน่วยขึ้นตรงกับฐานทัพเรือกรุงเทพ กำกับดูแลแผนกดุริยางค์ที่ประจำฐานทัพเรือภาค 2 และ 3 หมวดดุริยางค์กรมนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ และแผนกเครื่องช่วยฝึก กรมยุทธศึกษาทหารเรือ

กองดุริยางค์ทหารอากาศ กรมอากาศโยธิน มีผู้บังคับหน่วย นาวาอากาศเอก (พิเศษ) มีการจัดส่วนราชการแบ่งออกเป็น กองบังคับการ กองดนตรี แผนกวิทยากร แผนก

บริการและโรงเรียน ขึ้นตรงกับ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินและกำกับดูแล 3 หมวดดุริยางค์ที่ประจำกองบิน จว.เชียงใหม่ จว.นครราชสีมา และ จว.สุราษฎร์ธานี และมีอีก 8 หมวดดุริยางค์ ที่ปฏิบัติหน้าที่ และขึ้นตรงกับกองบิน จว.ลพบุรี นครสวรรค์ พิษณุโลก อุบล อุดร ประจวบคีรีขันธ์ หาดใหญ่ และโรงเรียนการบิน กำแพงแสน

ข้อสรุปของการเปรียบเทียบโครงสร้างวงดุริยางค์เหล่าทัพ

จะเห็นได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบการจัดส่วนราชการของ กองดุริยางค์เหล่าทัพ กับ กรมดุริยางค์ทหารบกแล้วนั้น พบว่า โครงสร้างการจัดของ หน่วยงานดุริยางค์ทั้งสามเหล่าทัพ จะมีโครงสร้างการจัดหน่วยที่ใกล้เคียงกัน โดยให้ความสำคัญของหน่วยที่ปฏิบัติหน้าที่หลักในการแสดงดนตรีของหน่วย (กองดนตรี, แผนกดนตรี) ที่มีการแบ่งมอบยอดกำลังพลบรรจุในหน่วยงานจำนวนมาก มีโรงเรียนดุริยางค์สำหรับผลิตกำลังพล นักเรียนดุริยางค์ เพื่อเป็นกำลังพลหลักในการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้ การจัดโครงสร้าง ในส่วนภูมิภาคจะเหมือนกันทั้งสามเหล่า โดยมีการจัดหมวดดุริยางค์ ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ หน่วยทหาร กองบิน ฐานทัพเรือ เพื่อเป็นการกระจายกำลังให้สามารถปฏิบัติภารกิจการแสดงดนตรี ของหน่วยในพื้นที่ได้โดยไม่ต้องขอรับการสนับสนุนจากหน่วยในพื้นที่ส่วนกลาง

การจัดโครงสร้าง วงดุริยางค์มิตรประเทศ

การจัดโครงสร้างของวงดุริยางค์มิตรประเทศและวงดุริยางค์ที่ประจำอยู่ภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้^{26, 27} มีรายละเอียดพอสังเขป สรุปได้ดังนี้

วงดุริยางค์ประเทศสหราชอาณาจักร²⁷ จะแบ่งการจัดหน่วยเป็นวงดนตรีของ ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ นาวิกโยธิน และวงปี่สก๊อต มีผู้บังคับหน่วย อัตราชั้นยศ พันเอก และพันโท โดยแต่ละหน่วยงานจะมีกำลังพลแยกปฏิบัติภารกิจ ในวงโยธวาทิตได้หลายวงๆ ละ 60 คน เป็นอย่างน้อย มีโครงสร้างการจัดและมีสายการบังคับบัญชาเช่นเดียวกับ โครงสร้างของวงดุริยางค์เหล่าทัพ กองทัพอากาศ โดยเน้น ส่วนราชการที่ปฏิบัติภารกิจด้านการแสดงดนตรี เป็นหน่วยหลัก

วงดุริยางค์กองทัพประเทศสหรัฐอเมริกา²⁹ เป็นอีกวงหนึ่งที่มี ศักยภาพในด้านการดนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วงดนตรีแจ๊ส ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของประเทศ มีผู้บังคับหน่วย อัตรာ พันเอก แบ่งการจัดหน่วยเป็นวงดนตรีของ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ วงปี่สก๊อตที่ประจำการที่ โรงเรียนนายร้อย Cadets Band มีการแบ่งมอบ ภารกิจ การจัดหน่วย ให้กับ วงดุริยางค์กองทัพเรือ ที่ใช้ชื่อว่า The Fleet Band มีด้วยกัน 9 วง โดยแบ่ง เป็น 6 วงไปประจำการที่ ภาคพื้นทวีปอเมริกา และจัดอีก 3 วงประจำการอยู่ที่ ฮาวาย อิตาลี และประเทศญี่ปุ่น มีผู้บังคับหน่วย อัตราร้อยเอก ถึงพันตรี และมีการจัดส่วนราชการภายในเช่นเดียวกับวงดนตรีสหราชอาณาจักร

วงดนตรีกองทัพประเทศฟิลิปปินส์ Philippine Constabulary Band³⁰ มีการจัดวงดุริยางค์ประจำหน่วยต่าง ๆ ทั้งกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เช่นเดียวกับวงดุริยางค์ของกองทัพไทย มีผู้บังคับหน่วยอัตราร้อยเอก มีภารกิจในการบรรเลงดนตรี ในงานพิธีของกองทัพบก และรัฐบาล รวมทั้งภาคเอกชน ที่ขอรับการสนับสนุน

วงดนตรีกองทัพประเทศสิงคโปร์³¹ มีการบริหารจัดการเกี่ยวกับวงดุริยางค์ทหาร มีความแตกต่างจากกองทัพประเทศฟิลิปปินส์บางประการ กล่าวคือ การจัดวงดุริยางค์ของสิงคโปร์เป็นการจัดกองกำลังในลักษณะกองกำลังผสม หรือ กองบัญชาการทหารสูงสุด ไม่ได้แยกจัดเป็นกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ จึงมีวงดุริยางค์ประจำหน่วยงานของกองบัญชาการทหารสูงสุดสิงคโปร์เพียง 5 วงเท่านั้น โดยมีภารกิจการบรรเลงดนตรีสนับสนุนในพิธีการต่างๆ ของกองทัพ และรัฐบาล รวมทั้งภาคเอกชน ภารกิจส่วนใหญ่จะเป็นการนำขบวนแถวทหาร สวมสนามในงานพิธีการที่สำคัญ การจัดวงโยธวาทิต ต้อนรับผู้นำประเทศต่างๆ ที่มาเยือน

ข้อสรุปของการเปรียบเทียบวงดุริยางค์มิตรประเทศ

โครงสร้าง การจัดหน่วย ของวงดุริยางค์มิตรประเทศ ที่กล่าวมาจะเห็นว่า มีการจัดหน่วยที่มีความสัมพันธ์ในด้านของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ การทำงานและการปฏิบัติงานด้านดนตรีเป็นหลัก กล่าวคือส่วนใหญ่จะเป็นการจัดส่วนราชการ ครบ ทั้งฝ่ายอำนวยการ และฝ่ายกิจการพิเศษ มีการจัดระบบการจัดของหน่วยตั้งแต่ การคัดเลือกบุคคลากรนักดนตรี ตั้งแต่การคัดเลือก การฝึก ศึกษา การส่งเข้ารับการศึกษที่ โรงเรียนดนตรีทหาร

มีการแบ่งส่วนงานที่สัมพันธ์กันภายในองค์กร เช่น ตอนที่ดูแลเรื่องดนตรี จะมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องการ จัดหา เก็บ หรือค้นคว้า (ห้องสมุด) ที่เป็นระบบ ง่ายต่อการปฏิบัติงาน ในตอนสารสนเทศก็จะมีหน่วยงานที่ดูแลเรื่องงาน สารสนเทศ งานการจัดทำสื่อผสม งานการภาพสำหรับการปฏิบัติงาน เป็นต้น

ในเรื่องของภารกิจและหน้าที่ ถ้าเปรียบเทียบกับวงดุริยางค์ของกรมดุริยางค์ทหารบก ส่วนใหญ่จะคล้ายกัน ในเรื่องของการสนับสนุนวงดนตรีในการปฏิบัติภารกิจทางทหารเป็นหลัก

วงดุริยางค์กองทัพของ ทั้ง 4 ประเทศที่กล่าวมาส่วนใหญ่จะมีผู้บังคับหน่วยในอัตราพันเอก และ/หรือพันโท พันตรี ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากมีความแตกต่างกับ กรมดุริยางค์ทหารบก ที่เป็นหน่วยทหารขึ้นตรงของกองทัพบก ในขณะที่ วงดุริยางค์ของมิตรประเทศ จะเป็นการจัด อยู่ในการจัดหน่วยกำลังรบของพื้นที่ประเทศนั้น ๆ ชั้นยศของผู้บังคับหน่วยจะมีชั้นยศไม่เกินพันเอก เพราะจะใช้การบริหารกำลังพล โดยเน้นการปกครองบังคับบัญชาตามลำดับ ให้ จำอาวุธ ได้มีโอกาสใน การคุมวงต่างๆ เพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา

การจัดส่วนราชการของหน่วยเหล่าสายวิทยาการ ระดับกรม ที่มีความสมบูรณ์ในโครงสร้างของกองทัพบก

การศึกษาข้อมูลการจัดหน่วย ระดับกรมโดยเปรียบเทียบหน่วยที่เป็นเหล่าสายวิทยาการ ในระดับเดียวกัน เช่น

กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก เป็นส่วนราชการขึ้นตรงกองทัพบก ใช้อัตราเฉพาะกิจ 3900³² แบ่งส่วนราชการออกเป็น กองแผนและโครงการ กองวิทยาการ กองโรงงาน กองคลัง แผนกธุรการ แผนกการเงิน แผนกบริการ แผนกจัดหา และโรงเรียนวิทยาศาสตร์ทหารบก

กรมกิจการพลเรือนทหารบก เป็นส่วนราชการขึ้นตรงกองทัพบก ใช้อัตราเฉพาะกิจ 1700³³ แบ่งส่วนราชการออกเป็น 2 สำนัก 1 โรงเรียน 10 กองและ 1 แผนก³⁴ ประกอบด้วย สำนักกิจการพลเรือนและสำนักจิตวิทยา โรงเรียนกิจการพลเรือน กองนโยบายและแผน กองโครงการและงบประมาณ กองสารสนเทศ กองกิจการพลเรือน กองกิจการพัฒนา กองบรรเทาสาธารณภัย กองปฏิบัติการจิตวิทยา กองประชาสัมพันธ์ กองกิจการมวลชน กองธุรการและแผนกการเงิน

โรงเรียนนายสิบทหารบก เป็นหน่วยขึ้นตรงกรมยุทธศึกษาทหารบก ใช้อัตราเฉพาะกิจ 4150³⁵ แบ่งส่วนราชการออกเป็นกองบัญชาการ กองการศึกษา กรมนักเรียน กองบริการ และหน่วยตรวจโรค

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดโครงสร้างหน่วยที่สมบูรณ์

ตามที่ได้ศึกษาข้อมูลการจัดโครงสร้างหน่วยเหล่าสายวิทยาการระดับกรมที่มีการจัดหน่วยที่มีความสมบูรณ์ในโครงสร้างของหน่วย นั้น พบว่า ทุกหน่วยเหล่าสายวิทยาการ จะมีการจัดส่วนราชการที่มีกองแผน ปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยการหลักในการวางแผน ประสานงาน กำกับดูแล งานของหน่วยให้เป็นระบบ

มีการจัดส่วนราชการที่เป็นหน่วยขึ้นตรง ในระดับกอง จำนวนมาก โดยเป็นการจัดโครงสร้างทั้งในแนวตั้งและแนวนอน เป็นแนวทางการสร้างความเจริญก้าวหน้าของผู้บริหารในระดับสูงที่จะเติบโตขึ้นในตำแหน่งของผู้อำนวยการกองได้ รวมถึงความเจริญก้าวหน้าของกำลังพล ในระดับล่างที่จะสามารถเติบโตตามตำแหน่งหน้าที่เมื่อถึงเวลาอันเหมาะสม

การจัดส่วนราชการมีความสัมพันธ์กันในสายงานทั้งระบบ การแบ่งมอบงานเป็นไปตามภาระหน้าที่ตามที่กำหนด ส่งผลดีต่อการควบคุมบังคับบัญชา และการบริหารงาน

สอดคล้องกับการให้การสัมภาษณ์ของเจ้ากรมดุริยางค์ทหารบก ที่ผ่านมา ผู้ที่เป็นกุญแจสำคัญ (Key Informant) ในการกำหนดนโยบายการปรับโครงสร้างส่วนราชการภายในกรมดุริยางค์ทหารบก โดยวิเคราะห์ภารกิจด้านดนตรีและการจัดส่วนราชการของกรมดุริยางค์ทหารบก และกองดุริยางค์เหล่าทัพ กล่าวว่า “โครงสร้างการจัดส่วนราชการและอัตรากำลังพลของกรมดุริยางค์ทหารบก ยังไม่สมบูรณ์และสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าของกำลังพลมีอย่างจำกัด” สรุปดังนี้

ด้านกำลังพล: การขาดอัตรารองรับความเจริญก้าวหน้าของผู้บังคับหน่วยขึ้นตรง เช่นเดียวกับกรมฝ่ายกิจการพิเศษอื่น ๆ ที่มีฐานะเท่ากัน รวมถึง ยอดกำลังพลของนายทหารประทวนที่ปฏิบัติการกิจด้านดนตรีไม่เพียงพอ ทั้งนี้ เนื่องจาก ยอดกำลังพลนักดนตรีมีจำนวนไม่เพียงพอ โดยหน่วยได้แก้ปัญหาด้วยการใช้การสนธิกำลังพล นักดนตรี

ในแต่ละวง ร่วมปฏิบัติภารกิจ รวมถึงการใช้กำลังพลนักเรียนครูฝึกหัดทหารบก ร่วมปฏิบัติภารกิจ ซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อการเรียน การสอน ของโรงเรียนครูฝึกหัดทหารบกที่ไม่เป็นไปตามแผนการเรียนตามหลักสูตรได้

ด้านโครงสร้างส่วนราชการ: ส่วนราชการภายในกรมครูฝึกหัดทหารบก ยังมีความซับซ้อนและไม่สัมพันธ์กัน ยังมีหน่วยขึ้นตรงซึ่งไม่ได้รับการยกฐานะหน่วยงานเป็น ระดับกองแต่มีภาระและความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นตามระดับของหน่วยบังคับบัญชา ทั้งนี้หน่วยระดับกรมไม่ควรมีแผนกเป็นหน่วยขึ้นตรง

การจัดส่วนราชการในส่วนฝ่ายกิจการพิเศษที่ทำหน้าทำงานธุรการของหน่วยยังไม่สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยที่ได้รับการยกฐานะเป็นระดับกรม เนื่องจากต้องรับงานด้านกำลังพล และงานส่งกำลังบำรุงที่สำคัญ จากกรมสวัสดิการทหารบก กลับมาบริหารงานภายในหน่วยเอง

บทสรุป

จากภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบของกรมครูฝึกหัดทหารบกตามที่กล่าวไว้แล้ว จะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมของหน่วยในปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม และเพื่อให้การบริหารงานของหน่วยในฐานะ หน่วยขึ้นตรงกองทัพบก และหัวหน้าเหล่าสายวิทยาการทัดเทียมกับเหล่าสายวิทยาการอื่น ๆ ในกองทัพบก เป็นการรองรับการปฏิบัติงานตามเหตุผลความจำเป็น สอดคล้องกับปริมาณงาน ที่เพิ่มขึ้นตามสถานการณ์ โดยเฉพาะการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และแผนปฏิบัติการปีแห่งการปฏิบัติงานของกองทัพบกที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ตามนโยบายของ ผู้บัญชาการทหารบก และดำเนินตามกลยุทธ์ของ กองทัพบก ให้ทันสมัยเพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ของ กองทัพบกในปี 2565 เพื่อเป็นหน่วยที่มีความพร้อม มีศักยภาพและทันสมัยในภูมิภาคอาเซียน

การจัดโครงสร้างขององค์การที่ดีควรมีการจัดส่วนราชการตามหลักทฤษฎีของการจัดองค์การ โดยมีการจัดตามแนวนอน ได้แก่การแบ่งงานกันทำตามความถนัดตามแผนงาน และการจัดตามแนวตั้ง ได้แก่ จำนวนลำดับชั้นของการบังคับบัญชา ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับช่วงของการควบคุม

การที่หน่วยจะปรับโครงสร้างหน่วยให้มีความสมบูรณ์นั้น จะต้องใช้งบประมาณของ กองทัพจำนวนมาก พร้อมกับใช้เวลาในการที่จะปรับ ขยาย โครงสร้างให้เป็นไปตามที่ กำหนด ในการนี้ เพื่อให้การปรับโครงสร้างของหน่วย สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมใน ปัจจุบัน และเป็นการดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไป

การจัดโครงสร้างหน่วยให้สมบูรณ์สอดคล้องกับปัจจุบัน

การปรับโครงสร้างขององค์การ ให้มีความสมบูรณ์ ควรจะประกอบไปด้วย กองบัญชาการ กองแผนและโครงการ กองดนตรี กองวิทยาการ กองบริการ และ โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก โดยมีอัตรากำลังพลและการจัดส่วนราชการเพิ่มเติมจากเดิม

ภาพรวมของการปรับโครงสร้างหน่วย จะทำให้การปฏิบัติงานภายในการจัดส่วนราชการ ใหม่มีความเป็นระบบ มีกองแผนและโครงการ ทำหน้าที่ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการ และดำเนินการในด้านกำลังพล การข่าว การฝึกศึกษา การส่งกำลัง กิจการพลเรือน และงานสารบรรณ รวมทั้งรับผิดชอบโครงการและงบประมาณ และระบบ สารสนเทศของกรมดุริยางค์ทหารบก

นอกจากนี้การปรับโครงสร้างตามที่กล่าวมานี้ จะสามารถแก้ปัญหาในเรื่องของความ เจริญก้าวหน้าของกำลังพล ทั้งสายงานผู้บริหารและกำลังพลทั่วไป โดยผู้บริหารสามารถ มีเส้นทางในการปรับขึ้นครองอัตราสูงขึ้นในระดับ ผู้อำนวยการกอง ได้ เพื่อเป็นการลด ความแออัด ในขณะเดียวกัน กำลังพลทั่วไป จะมีอัตรารองรับ สามารถเติบโตตามสายงาน ของแต่ละส่วนราชการที่ได้มีการขยาย และปรับโครงสร้างตามที่ได้กล่าวไป

กำลังพลที่เป็นนักดนตรีสามารถ ปฏิบัติภารกิจที่สำคัญได้อย่างมีเอกภาพโดยไม่ต้องสนธิ กำลังพลจากวงต่างๆ อีกทั้งจะเป็นการ เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพในการแสดงดนตรีได้ อย่างเป็นรูปธรรม มีสายการบังคับบัญชา ความเจริญก้าวหน้าของกำลังพลในหน่วยมีความ ชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องต่อสภาวะแวดล้อมปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

¹ คำสั่งกองทัพบก (เฉพาะ) ที่ 6/58 เรื่องแก้อัตรากองทัพบก 2513 (ครั้งที่ 10) ; ลงวันที่ 17 มีนาคม 2558.

² กรมดุริยางค์ทหารบก. สถิติผลการปฏิบัติงานประจำปี 2557.

³ คำสั่งกองทัพบก (เฉพาะ) ที่ 9/58 เรื่องปรับการจัดหน่วย เปลี่ยนนามหน่วย และปรับการบังคับบัญชา กรมดุริยางค์ทหารบก; ลงวันที่ 30 มีนาคม 2558.

⁴ คำสั่งกองทัพบก (เฉพาะ) ที่ 8/42 เรื่องแก้อัตรากองทัพบก 2513 (ครั้งที่ 1); ลงวันที่ 29 มกราคม 2542.

⁵ อัตราเฉพาะกิจ 4800 ดย.ทบ.

⁶ คำสั่งกองทัพบก (เฉพาะ) ที่ 6/58 เรื่องแก้อัตรากองทัพบก 2513 (ครั้งที่ 10); ลงวันที่ 17 มีนาคม 2558. ตอนที่ 3 อัตรากำลังพล

⁷ เรื่องเดียวกัน; หน้า 3 .

⁸ ร่างอัตราเฉพาะกิจ 4800 ดย.ทบ.(สมบูรณ์) ตอนที่ 1 ผนวก ก กล่าวทั่วไป; หน้าที่ 2 ใน 40.

⁹ อัมพร ชำรงลักษณ์, เอกสารประกอบการบรรยาย ร.240 ทฤษฎีองค์การ ,2545 หน้า 3.

¹⁰ พยอม วงศ์สารศรี, องค์การและการจัดการ, คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2537.

¹¹ เรื่องเดียวกัน.

¹² Henry Mintzberg, Structure in five: Designing Effective organization, (New Jersey Prentice – Hall International, 1983).

¹³ ธงชัย สันติวงษ์, องค์การ ทฤษฎีและการออกแบบ, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.

¹⁴ John Child, Organization A Guide to Problems Practice, (London : Harper & Row Publishers, 1976), p. 187 – 188.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 179 – 187.

¹⁶ อัตราเฉพาะกิจ หมายเลข 4800 กรมดุริยางค์ทหารบก ฝั่งการจัด.

¹⁷ ฝั่งการจัดส่วนราชการกองดนตรี กรมดุริยางค์ทหารบก.

¹⁸ สถิติการปฏิบัติภารกิจดนตรี กรมดุริยางค์ทหารบก; 2557.

¹⁹ ผังการจัดส่วนราชการภายใน เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจ กรมดุริยางค์ทหารบก.

²⁰ เรื่องเดียวกัน.

²¹ ร่างอัตราเฉพาะกิจ 4800 กรมดุริยางค์ทหารบก (สมบูรณ์) ตอนที่ 1 ผนวก ก กล่าวทั่วไป; หน้าที่ 2 ใน 40.

²² เรื่องเดียวกัน.

²³ อัตรากำลังพล กรมดุริยางค์ทหารบก.

²⁴ อัตราเฉพาะกิจ กองดุริยางค์ทหารเรือ.

²⁵ อัตราเฉพาะกิจ กองดุริยางค์ทหารอากาศ.

²⁶ สมเกียรติ จุลโอภาส, พันเอก. การพัฒนาโครงสร้างการจัด กองดุริยางค์สำนักสวัสดิการทหาร [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล; 2555.

²⁷ Wikipedia. Band of the Grenadier Guards [internet].2017 [cited 2017 March 17].Available from: <http://www.army.mod.uk/music/23948.aspx>

²⁸ เรื่องเดียวกัน.

²⁹ Wikipedia. United States Army Band [internet].2017 [cited 2017 April 4].Available from : <http://www.usarmyband.com/>

³⁰ Wikipedia. Philippine Constabulary Band [internet].2017 [cited 2017 May 18].Available from: https://en.wikipedia.org/wiki/Philippine_Constabulary_Band

³¹ Wikipedia. Singapore Armed Forces Band [internet].2017 [cited 2017 June 24].Available from : https://en.wikipedia.org/wiki/Singapore_Armed_Forces_Band

³² อัตราเฉพาะกิจ 3900 กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก.

³³ อัตราเฉพาะกิจ 1700 กรมกิจการพลเรือนทหารบก.

³⁴ เรื่องเดียวกัน.

³⁵ อัตราเฉพาะกิจ 4150 โรงเรียนนายสิบทหารบก.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ พันเอกอรรณวุฒิ มิ่งมิตร

วัน เดือน ปี เกิด 30 สิงหาคม 2510

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ.2525 โรงเรียนจ่านงวิทยา

พ.ศ.2530 โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก รุ่นที่ 2/25

พ.ศ.2537 ปริญญาตรี Royal Military School of Music Kneller Hall, England.

พ.ศ.2539 โรงเรียนดนตรี สยามกลการ

พ.ศ.2549 โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ 84

พ.ศ.2554 ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2530 - 2533 ประจำหมวด กองดุริยางค์ทหารบก

พ.ศ.2534 - 2536 ประจำกรมยุทธศึกษาทหารบก (ศึกษาต่อในต่างประเทศ)

พ.ศ.2537 - 2538 อาจารย์โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก

พ.ศ.2539 - 2540 รองหัวหน้าหมวดโยธวาทิต กองดุริยางค์ทหารบก

พ.ศ.2541 - 2548 หัวหน้าหมวดโยธวาทิต กองดุริยางค์ทหารบก

พ.ศ.2548 - 2549 ประจำกรมยุทธศึกษาทหารบก (ศึกษาต่อ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก)

พ.ศ.2550 - 2551 ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกดนตรี

นายทหารประสานงานการดนตรี

ผู้ช่วยนายทหารยุทธการและการฝึก กองดุริยางค์ทหารบก

พ.ศ.2551 - 2554 นายทหารยุทธการและการฝึก กองดุริยางค์ทหารบก

พ.ศ.2554 - 2558 รองผู้บังคับกองโรงเรียนดุริยางค์ทหารบก

พ.ศ.2558 - 2559 หัวหน้ากอง กองการศึกษา โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก

พ.ศ.2559 - 2560 หัวหน้ากองดนตรี กรมดุริยางค์ทหารบก

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ.2560 นายทหารปฏิบัติการประจำกรมสวัสดิการทหารบก